Nota van toelichting

Kerkrade, 18 december 2025

Nummer: 25TI067

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 25Rb097

Onderwerp
Bij zienswijze: Instellen Centrumregeling voor Bureau Leren & Doorstromen Parkstad

Beslispunten
Bij zienswijze in te stemmen met het instellen van de voorgenomen centrumregeling voor Bureau Leren & Doorstromen Parkstad, zoals voorgelegd door de centrumgemeente Heerlen, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Inleiding
Bureau Leren & Doorstromen Parkstad (BLD), voorheen Bureau Voortijdig Schoolverlaten Parkstad, is al jarenlang de regionale uitvoeringsorganisatie voor leerplicht, verzuim, voortijdig schoolverlaten (VSV) en begeleiding van jongeren in de Parkstadgemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.
BLD richt zich op leerlingen en jongeren van 5 tot 23 jaar en – per inwerkingtreding van de Wet van school naar duurzaam werk (WSDW) op 1 januari 2026 – op jongeren tot 27 jaar. Hiermee breidt de doelgroep verder uit.

BLD voert verschillende wettelijke en gemeentelijke taken uit voor de partnergemeenten, waaronder:

- toezicht en handhaving op basis van de Leerplichtwet 1969, inclusief luxe en ongeoorloofd verzuim;
- de regionale aanpak van vroegtijdig schoolverlaten (VSV);
- doorstroombegeleiding van jongeren naar onderwijs, startkwalificatie of duurzame uitstroom naar werk;
- monitoring en signalering in samenwerking met onderwijs, sociaal domein en ketenpartners;
- borging van uniformiteit en kwaliteit binnen de regionale uitvoering.

Met de centrumregeling wordt de bestaande samenwerking juridisch vastgelegd en versterkt.

Doelstelling
De centrumregeling is een samenwerkingsvorm op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Voor structurele uitvoering van taken voor meerdere gemeenten is een centrumregeling wettelijk verplicht sinds juli 2022.

In de voorgenomen centrumregeling dragen partnergemeenten bepaalde bevoegdheden via mandaat over aan de centrumgemeente Heerlen, zodat deze namens alle gemeenten de wettelijke taken kan uitvoeren. Dat betekent dat:

- de centrumgemeente bevoegdheden uitvoert, terwijl partnergemeenten politiek en juridisch verantwoordelijk blijven;

- partnergemeenten instructies kunnen geven, bevoegdheden kunnen blijven uitoefenen of het mandaat kunnen intrekken;
- uitvoering plaatsvindt conform het Algemeen Mandaatbesluit van de centrumgemeente;
- de centrumgemeente verantwoordelijk is voor archivering en naleving van AVG en Wpg;
- gemeentelijke raden hun colleges volledig ter verantwoording kunnen roepen op grond van artikel 169 Gemeentewet.

De centrumregeling borgt een uniforme, efficiënte en toekomstbestendige regionale aanpak van leerplicht, verzuim, VSV en WSDW.

Argumenten

1. Juridische verplichting (Wgr)
Met de wijziging van de Wgr (2022) is een centrumregeling verplicht wanneer een gemeente structureel taken uitvoert voor andere gemeenten. BLD voert leerplicht-, VSV- en WSDW-taken structureel uit voor zeven gemeenten, waardoor een formele centrumregeling noodzakelijk is.

2. Aflopende bestuursovereenkomst en uitbreiding doelgroep
De huidige bestuursovereenkomst loopt af in 2025 en sluit niet meer aan bij de actuele manier van samenwerken en de benodigde juridische borging. Daarnaast treedt per 1 januari 2026 de Wet van school naar duurzaam werk (WSDW) in werking, waardoor het takenpakket van BLD wordt uitgebreid naar jongeren tot 27 jaar. Het aflopen van de overeenkomst en de uitbreiding van de doelgroep maken dit een logisch moment om de regionale samenwerking inhoudelijk te actualiseren en in één centrumregeling goed vast te leggen.

3. Versterking van regionale sturing en kwaliteit
De centrumregeling ondersteunt een uniforme regionale aanpak, met:
• heldere rollen en bevoegdheden;
• duidelijke afspraken over mandaat, gegevensverwerking en instructies;
• snellere besluitvorming;
• minder bestuurlijke en ambtelijke versnippering;
• één herkenbare uitvoeringsorganisatie voor scholen en ketenpartners.

4. Verbeterde monitoring en datadeling
Door eenduidige gegevensverwerking en gezamenlijke rapportages wordt monitoring van verzuim, vroegtijdig schoolverlaten en doorstroom efficiënter en betrouwbaarder. Dit maakt sneller bijsturen mogelijk en versterkt de regionale kwaliteit.

5. Structurele borging van samenwerking
De centrumregeling legt de regionale samenwerking duurzaam en toekomstbestendig vast, los van wisselingen in colleges, beleidsprioriteiten of personele veranderingen.

Kanttekeningen
Samenwerking
De centrumregeling is nadrukkelijk gebaseerd op gezamenlijke sturing en afstemming. De regeling voorziet daarom in:

- bestuurlijk overleg;
- ambtelijk overleg;
- gezamenlijke instructies en een gezamenlijke dienstverleningsovereenkomst;
- afspraken over informatieverstrekking en monitoring.

Financiën
In collegebesluit 24N00336 is besloten de formatie van Bureau Leren & Doorstromen (leerplicht en bedrijfsvoering) uit te breiden om de structureel hoge werkdruk en de voorbereiding op de Wet van School naar Duurzaam Werk (WSDW) op te vangen.

De inhoudelijke onderbouwing hiervan is toegelicht in de Raadsinformatiebrief jaarverslag BLD 2024–2025 (25U0009568), waarin op basis van het jaarverslag is aangegeven dat de formatie ontoereikend was en versterking noodzakelijk is.

De centrumregeling sluit hierbij aan: de gemeentelijke bijdrage bestaat uit de reguliere uitvoeringsbijdrage voor leerplicht- en doorstroomtaken, aangevuld met middelen die voortvloeien uit landelijke en regionale afspraken. Eventuele financiële wijzigingen worden via de begrotingscyclus aan de raad voorgelegd.

Communicatie
Zodra toestemming is verleend en de deelnemende gemeenten zijn overgegaan tot vaststelling van de gemeenschappelijke regeling wordt deze gepubliceerd.

Burgerparticipatie
Dit betreft een organisatorische aangelegenheid van de gemeenschappelijke regeling. In overeenstemming met de Participatieverordening van de gemeente Kerkrade wordt hier dan ook geen burgerparticipatie toegepast.

Uitvoering
De beoogde inwerkingtreding van de centrumregeling is 1 januari 2026, of zo spoedig mogelijk daarna. Vanaf 1 januari 2026 wordt uitvoering gegeven alsof de regeling reeds van kracht is, om een soepele overgang naar de WSDW te waarborgen.

Indien het proces van zienswijzen en goedkeuring door de deelnemende gemeenten in Parkstad onverhoopt meer tijd in beslag neemt, is BLD voornemens om voor de tussenliggende periode te werken met een addendum op de huidige bestuursovereenkomst. Hiermee wordt geborgd dat de regionale samenwerking en uitvoering rechtmatig en zonder onderbreking kunnen worden voortgezet totdat de centrumregeling formeel in werking treedt.

Evaluatie
De centrumregeling wordt eens per vier jaar geëvalueerd, gelijktijdig met de dienstverleningsovereenkomst.

Gezondheid en Vitaliteit
NVT